

CAPITOL

KUOPION HIIPPAKUNTALEHTI | 2/2010

sivu 5 Kuuluuko kirkon ääni?

SIVU 8 Valta ja vastuu ovat erottamattomat
SIVU 14 Nuoret äänestävät hyvää ehdokasta

SISÄLLYS 02/2010

Herra, haluan rukoilla työtovereideni puolesta, ihmisten, joita näen joka päivä, joiden kanssa vietän paljon aikaani.

En valinnut heitä eivätkä he valinneet minua, mutta elämä, tai oikeammin yhtiön johto, on viskannut meidät yhteen. Pidän joistakin työtovereistani (parista kolmesta taidan pitää liiankin paljon). Jotkut heistä ovat minulle yhdentekeviä. Jokunen heistä – aika monikin – on minusta hyvin hankala ihminen.

Työtoverit ovat ihan eri asia kuin ystävät; heidän kanssaan tuntuu kuin olisi autiolla saarella ihmiskunnan läpileikkauksen kanssa... Siinä he kuitenkin nyt ovat, heidän joukkoonsa olet minut laittanut. Käyn varmasti joidenkin työtovereideni hermoille, etenkin niiden, jotka eivät voi sietää minua. Yksi heistä pystyy asemansa vuoksi pilaamaan päiväni, ja niin hän usein myös tekee.

Herra, opeta minua elämään heidän keskellä, näkemään heistä jokainen mittaamattoman arvokkaana sinulle. Ja vaikka minä pidän tuosta tai tästä enemmän kuin toisista, anna minun muistaa, että mitä ihmisiin tulee, sinulla ei ole suosikkeja. Amen.

David Winter: Espresso rukouksia. LK-kirjat 2009.

JULKAISIJA: Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli
PÄÄTOIMITTAJA: Seppo Laitanen
TOIMITUSSIHTEERI: Kaija Pyykönen
TOIMITUSKUNTA: Hannu Keränen, Marjatta Pulkkinen, Heikki Salomaa, Kaisa Rönkä
TAITTO: Graafinen Suunnittelu Leea Wasenius
KANSIKUVA: Anne Salminen ja Tommi Anttalainen
Kannustaja-koulutuksessa Kuopiossa. Kuva Kaisa Rönkä
PAINOAIKKA: Suomen Graafiset Palvelut Oy, Kuopio

- 03** Pääkirjoitus
- 04** Piisbailua
- 05** Kuuluuko kirkon ääni?
- 08** Valta ja vastuu ovat erottamattomat
- 10** Kolumni
- 11** Esimies muutoksessa: hunajaa ei valu, jos kuppi on tyhjä
- 12** Uutta työelämä tutkimusta: Pelolla johtaminen
- 13** Kutsu yhteyteen ja osallisuuteen
- 14** ”Nuoret äänestävät hyvää ehdokasta”
- 16** Diakonia
- 16** Kasvatus
- 17** Lähetys
- 19** Sairas köyhyys -tutkimus sairauteen liittyvästä huono-osaisuudesta
- 20** Lähde opintomatkalta Namibiaan
- 21** Johtamisen erikoisammattitutkinto Tre Prostata -yhtye hajoaa
- 22** Potuskaterveiset Tallinnasta
- 23** Puhelinnumerot
- 24** Isokynä

Kohti aitoa osallisuutta

Kirkkolaiva, suuri ja hitaasti suuntaa muuttava, on eräässä historiansa suurimmista muutosvaiheista. Kirkon elämässä puhuttavat tällä hetkellä sekä ajankohtaiset kysymykset että laajat ja syvät periaatteelliset asiat. Näköpiirissä on kehityskulkuja, joiden merkitystä on vaikea ennustaa. Oikea ja oikea-aikainen reagointi niihin vaatii sekä herkkyyttä elää hetkessä että kykyä katsoa riittävän kauas tulevaisuuteen ja nähdä olenainen molemmissa.

Seurakuntavaaleilla on määrätty ajankohta, jota ei voi muuttaa. Vaikuttaa voi sen sijaan siihen, mitä vaalit tuovat tullessaan. Onko niistä seurauksena entistä laajempi ja syvempi osallisuuden kokemus vai Tenavien Resun toteamus: Odotus vei voiton itse tapahtumasta.

”Tulevaisuuden suhteen on ratkaisevaa, että ihmiset voivat saada kokemuksen siitä, että he voivat kirkossa vaikuttaa asioihin”, sanoo emeritus arkkipiispa John Vikström. Vaikuttaminen on hyvä laittaa alulle seurakuntavaaleissa. Ne tulee järjestää ja niistä tulee tiedottaa niin, että ne koetaan osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksiksi. Nuoret ovat olleet näissä vaaleissa erityisen huomion kohteena äänestysikärajan laskemisen vuoksi, mutta kokemus vaikuttamisen mahdollisuudesta on yhtä lailla tärkeä kaikille muillekin.

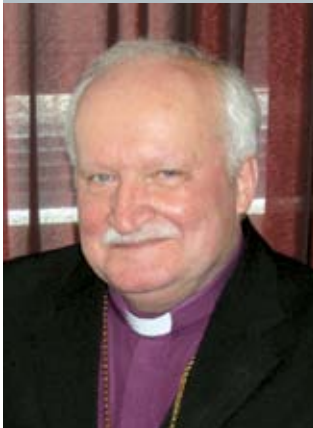
Vaaleissa valitaan vain pieni osa seurakuntalaisista vaikuttajan paikoille. Osallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa

ei saa rajoittua vain heihin. Oman seurakunnan elämässä mukana eläminen voi toteutua ”portaattomasti” luke-mattomin eri tavoin. Näkyvintä se on siellä, missä osallistutaan omalla vapaaehtoisella työpanoksella jonkin seurakunnassa tarpeellisen tehtävän toteuttamiseen.

Yhtään vähemmän arvokasta ei ole se osallisuus, jossa huolehditaan kodin kristillisestä kasvatuksesta tai kristittyinä elämisestä oman arjen erilaisissa haasteissa. Myös lapsen tulee saada olla osallinen, muistuttaa kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelma – asiakirja, joka on syytä lukea tarkkaan ja ottaa myös käyttöön kunkin seurakunnan omien mahdollisuuksien ja toimintalinjausten mukaisesti.

Meitä roolitetaan jatkuvasti monilta eri tahoilta. Silti valinta on edelleen meidän, ihmisten: voimme päättää, mihin rooliin suostumme. Kirkon ja seurakunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että tarjolla on riittävän monenlaisia, todellisia ja aitoja osallisuuden mahdollisuuksia. Ei rooleja, vaan koko sydämellä tehtäviä asioita. Myös tähän arkkipiispa sanoi sen luovuttamattoman totuuden, että kirkossa tulee luottaa ihmisten omaan arvomaailmaan ja terveeseen oikeustajuun ja sen mukaiseen toimintaan. Näin syntyy aito osallisuus ja sen kantama yhteisö.

Seppo Laitanen
vs. hiippakuntas sihteeri

Hyvän vallankäytön puolesta kannattaa toimia aktiivisesti

Jokainen meistä törmää elämänsä aikana useampaankin kertaan valtaan ja vallan käyttöön. Ensimmäisenä ajatuksena on tässä maailmassa käytettävä poliittinen valta, mutta se on vain yksi näkyvä vallankäyttöfoorumi. Valtaa käytetään näet kaikkialla, missä ihmiset toimivat yhdessä. Näin ollen sitä käytetään myös seurakunnissa ja kirkkojen päätöksenteossa. Vallankäyttö siellä ei useinkaan poikkea niistä juonikaista valtapyyteistä, mitä ns. maallisella puolella on havaittavissa. Hyvän vallankäytön ohella pimeyttäkin näyttää meillä riittävän.

Uuden testamentin teksteissä Roomalaiskirjeen 13. luku antaa tosin jopa pakanallisista vallankäyttäjistä ehdottoman positiivisen kuvan. Maalliset vallanpitäjät muinaisessa Roomassa olivat apostolin mukaan Jumalan diakoneja ja liturgeja käyttäessään esivallan miekkaa ihmisten hyväksi. Heille tuli olla alainen ja täyttää yhteiskunnalliset velvoitteet niistä tinkimättä. Se oli melkoinen väite tuolloisena maailmanaikana. Ei siis ihme, että muutamia vuosikymmeniä myöhemmin Ilmestyskirjan 13. luvussa esivallas-

ta ja varsinkin sen johtajasta, keisarista, annetaan täysin päinvastainen kuva: keisari on peto, jota missään nimessä ei tule totella ja kumartaa.

Käytännön järkeen pitäytyvän välimuodon tarjoaa puolestaan Apostolien tekojen ohje ”Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä” (5: 29). Tämä ohjaa meidät kyselemään käytettävän vallan perusteita, tarkoitusta ja vaikuttavuutta tässä ihmisten maailmassa. Hyvän vallankäytön puolella kannattaa olla ja toimia sen puolesta aktiivisesti niin yhteiskunnassa kuin kirkossakin.

Apostolien tekojen ohje pistää meidät jatkuvasti kyselemään Jumalan tahtoa tässä maailmassa. Kriteereinä ovat silloin oikeudenmukaisuus, ilo ja rauha, joita apostoli Paavali tarjoilee Jumalan valtakunnan tuntomerkeiksi (Room. 14: 17).

Kättä tälle näkemykselle lyövät Jeesuksen omat sanat, jotka hän sanoi Sebedeuksen poikien ja heidän äitinsä vaatimuksiin saada kunnia-paikka pojille Jumalan valtakunnassa. Muu opetuslapsijoukko tietenkin narkästyi moisesta junailuhalusta, mutta sai kuulla sekin sanat, joiden tulee ohjata vallankäyttöä Kristuksen

kirkossa: ”Te tiedätte, että hallitsijat ovat kansojensa herroja ja maan mahtavat pitävät kansoja valtansa alla. Niin ei saa olla teidän keskuudessanne. Joka tahtoo teidän joukossanne tulla suureksi, se olkoon toisten palvelija, ja joka tahtoo tulla teidän joukossanne ensimmäiseksi, se olkoon toisten orja. Ei ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaksi kaikkien puolesta.” (Matt. 20: 25–28).

Tänä päivänä Vapahtajan ohje pistää meidät töihin oman vallankäyttömme rajoissa. Uskon, että työmme ja elämämme loksahaa Mestarin toivomaan uomaan silloin, jos määrittelemme kirkon vallankäytön sisällöksi lauseen:

Valta on halua ja kykyä puolustaa haavoittuvimpia!

Teitä kaikkia lämmöllä ajatellen ja siunaten

Arkkipiispa John Vikström

Kuuluuko kirkon ääni?

Kolmekymmentä vuotta sitten käytiin vilkasta keskustelua ja asetettiin jopa työryhmä pohtimaan ”kirkon äänen” käyttämistä. Selvää ratkaisua kysymyksessä ei kuitenkaan silloin löytynyt. Luterilaisten kirkkojen tyyppillinen piirre onkin tietty moniäänisyys, jolla on sekä myönteiset että kielteiset puolensa.

Kirkon ja seurakunnan virallisen äänen käyttäminen on toki kirkon järjestyksessä määritelty kaikilla tasoilla. Suuri yleisö ja media voivat kuitenkin ymmärtää kirkon ääneksi myös yksittäisten voimakkaita kannanottoja esittävien henkilöiden tai ryhmien mielipiteet. Näiden yleistäminen antaa väärän kuvan siitä, mitä kirkko haluaa sanoa ja opettaa.

Kirkko on moniääninen

Myös yksinäisyyden kaipuuta esiintyy edelleen. Selkeä ja yksiselitteinen kanta antaa turvallisuutta epävarmoille ihmisille. Jotkut pettyvät kirkossa opetuksen moniäänisyyteen. Arkkipiispa **John Vikström** muistuttaa, että moniäänisyys on

ollut tosiasia kirkossa aivan alusta lähtien. Evankeliumien kertomukset Vapahtajasta eivät nekään ole toinen toisensa kopioita, vaan kertovat saman kertomuksen eri tavoin ja eri asioita painottaen. Keskeistä ja yhteistä kaikille on kuitenkin evankeliumi Jeesuksesta.

Myös tänä aikana ilosanoma saa kuulua moniäänisenä, kuin kuorolauluna, jossa äännet ovat hyvinkin erilaisia, mutta kokonaisuus näytetään silti ehyenä ja kauniina. Mahdollisimman suuri yhtenäisyys keskeisissä asioissa on silti toivottavaa, mutta erilaisia vivahteita niissäkään ei saa vierastaa. ”Meidän on pyrittävä siihen, että todistus Kristuksesta on sekä ehjä että rikas”, arkkipiispa Vikström korostaa.

Rakkauden ääntä on kuunneltava elämässä

Yhteiskunnassa moniäänisyys on luontevaa ja sallittua. Eettisissä kysymyksissä syntyy eri ympäristöissä erilaisia tuloksia, vaikka perusarvot olisivat yhteisiä. Rakkaus ja

oikeudenmukaisuus ovat hyviä esimerkkejä tästä. Raamatun aikana rakkauden ja oikeudenmukaisuuden käskyä sovellettiin patriarkaalisisessa yhteiskunnassa ja sovellutus oli sen mukainen. Avainasemassa oli mies perheenpäänä ja isäntänä, hänen vallassaan ja vastuullaan oli huolehtia alaisuuteensa uskotuista rakkauden ja oikeudenmukaisuuden hengessä.

Tänä päivänä demokratia on rakkauden toteuttamisen ulkonainen muoto ja tasavertaisuus on tullut patriarkaalisuuden tilalle. Kirkolliskokous päättäessään pappisviran avaamisesta naisille totesi yhteiskunnan muuttuneen Raamatun ajoista ja perusti ratkaisunsa tähän näkökohtaan. Uusi tulkinta toteuttaa rakkauden ja oikeudenmukaisuuden periaatetta vanhaa paremmin.

Sanoilla ja teoilla on merkitystä

Kirkon ääntä ja vaikutusta kysytään arkkipiispa Vikströmin mukaan erityisesti kysymyksissä, jotka myös kir-

Kirkon, niin kuin muidenkin yhteiskunnassa vaikuttavien tahojen, vaikutusvalta riippuu ennen muuta uskottavuudesta.

kon kannalta ovat tärkeitä. Uskoa ja siihen liittyviä käytäntöjä koskevissa kysymyksissä kirkon on puhuttava asiantuntijana uskottavasti ja kantansa hyvin perustellen. Myös eettisissä, elämän perustaviin kysymyksiin liittyvissä keskusteluissa kirkon piirissä on paljon asiantuntemusta ja niin ollen myös arvovaltaa. Perhe-elämän kysymyksissä muutos on viime vuosina ollut kaikkein suurinta. Moniarvoisuus ja -muotoisuus on lisääntynyt ja kirkon sananvalta vähentynyt. Silti kirkko on edelleen merkittävän lausunnonantajan ja vaikuttajan roolissa myös perheitä koskevissa kysymyksissä.

Yhteiskunnan pienimmät ja hiljaisimmat ovat huonojen taloudellisten aikojen vallitessa jääneet yhä enemmän kirkon tarjoaman avun varaan. Toisaalta tämä kuuluu kirkon olemukseen: sillä on pitkä historia diakonian ja hoivaamisen saralla. Diakonisesti toimiessaan kirkko antaa omalla esimerkillään uskottavuuden sanoilleenkin. Toisaalta kirkon tehtävänä on vaikuttaa siten, etteivät vähäosaiset unohdu yhteiskunnankaan ratkaisuisia.

Kohti yhteistä hyvää -kannanotossaan kirkkomme piispat ottivat varsin kriittisesti kantaa uusliberalismin leimaamaan talouselämään ja saivat siitä myös arvostelua osakseen. Arkkipiispa Vikströmin mukaan kirkon oikeus ja tehtävä on puhua silloin, kun on kysymys ihmisestä ja hänen arvostaan. Myös ideologisia virtauksia tulee seurata, arvioida ja

ottaa niihin kantaa. Näin on ollut ennenkin: Lutherin saarnojen pohjalta voisi piirtää tarkan kuvan sen ajan yhteiskunnasta. ”Mehän myös rukouksemme jatkuvasti, että Jumalan tahto toteutuisi myös maan päällä, niin kuin taivaassa”, arkkipiispa muistuttaa.

Rukous on kirkon ääntä

Keskustelussa unohtuu joskus sekin tosiasia, että kirkko hoiti yhteiskunnalle kuuluvia tehtäviä aina 1800-luvun jälkipuoliskolle, jolloin kunnallinen hallintojärjestelmä vasta rakentui maassamme. Sen jälkeen tehtäviä on yksi kerrallaan siirtynyt maallisille organisaatioille. Tästä kirkon toiminta-alueen kaventumisesta on syntynyt käsitys, että kirkolle kuuluvat vain hengelliset asiat. Kirkon tehtävänä on kuitenkin edelleen sanomansa ja tehtävänsä perusteella katsoa asioita ihmisten hyvinvoinnin kannalta ja puhua ja toimia tarvittaessa. Arkkipiispa näkee muutoksen niin, että kirkko on muuttunut sanelijasta yhteistyökumppaniksi yhteiskunnassa. Edelleen kirkon on kuitenkin kannettava huolta kaikilla yhteiskunnan tasoilla rakkauden ja oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta.

Vaikuttamisen kysymyksissä kirkko ja seurakunnat eivät koskaan saa unohtaa ominta aluettaan: jumalanpalveluselämää ja rukousta. Jumalanpalveluksen esirukouksissa tulee arkkipiispan mukaan olla

esillä kunkin paikkakunnan konkreettisia kysymyksiä, niin ettei jumalanpalvelus ole irti ihmisten arjen elämästä.

Uskottavuus ennen kaikkea

Kirkon, niin kuin muidenkin yhteiskunnassa vaikuttavien tahojen, vaikutusvalta riippuu ennen muuta uskottavuudesta. Ennen vaikutusvalta saattoi tulla pelkän aseman perusteella, mutta tänään on toisin. Uskottavuuden ja luottamuksen rakentaminen kestää kauan, mutta sen voi menettää sekunneissa, arkkipiispa muistuttaa.

Uskottavuuden rakennusaineeksi hän listaa seuraavasti: avoimuus, rehellisyys, läpinäkyvyys – kaikki salailu on aina pahasta. Lisäksi tarvitaan asiantuntemusta, ihmisiä jotka osaavat asiansa ja tietävät, mistä puhuvat. Kolmanneksi – ja tämä pätee erityisesti kirkkoon – tarvitaan tunteita ja näyttöä siitä, että yhteisö seisoo jäsentensä rinnalla silloin, kun on vaikeaa. ”Ihmisille tulisi olla itsestään selvää, että kirkko on lähellä oleva ja luotettava rinnallakulkija”, arkkipiispa toteaa.

90-luvun laman aikana kirkko toimi tässä suhteessa esimerkillisesti tarjotessaan ruokapalveluja, velkaneuvontaa ja muuta tukeaan työttömyyden koettelemille. Vaikutus näkyi tilastoissakin, kirkkoon liittyneitä oli jonakin lamavuonna enemmän kuin siitä eronneita.

Arkkipiispa unelmoi kirkosta, joka voisi olla enemmän osa kansalaisyhteiskuntaa, kasvaa alhaalta päin, ihmisistä.

Kirkossa voi vaikuttaa

Arkkipiispan mukaan tulevaisuuden suhteen on tärkeää, että ihmisillä on kokemus vaikuttamisen mahdollisuuksista ja omaehtoisesta toiminnasta kirkossa ja kirkon kautta. Autoritaarisen organisaation aika on ohi, vaikutusmahdollisuuksien lisääminen on elintärkeää ja ihmisiä tulee kuunnella ja antaa heille aidosti arvoa. Kirkon elämässä tulee luottaa siihen, että ihmiset kykenevät yhä enemmän omasta arvomaailmastaan ja oman terveen oikeudentajunsa pohjalta arvioimaan asioita ja toimimaan niiden pohjalta. ”Ihmisiä pitää kuunnella ja antaa heille arvoa”, kehottaa arkkipiispa.

Arkkipiispa John Vikströmillä oli aikanaan pysyvää määrää työtovereilleen: aina pitää miettiä, miten ongelmasta tehdään resurssi. Kirkon taloudellisten mahdollisuuksien kaventuessa tälle ohjeelle on entistä enemmän käyttöä. Arkkipiispa puhuu köyhyyden siunauksesta: kirkon on pakko löytää uusia resursseja toimintansa turvaamiseksi. ”Rikas kirkko ei tarvitse vapaaehtoisia”, hän toteaa. Häneen teki vaikutuksen erityisesti Tyrvään Pyhän Olavin kirkon kohtalo ja sen seuraukset. Miehet, kirves ja vasara antoivat silloin aidon ja konkreettisen panoksen kirkon elämän hyväksi. ”Se ei ollut voimistelua vaan työtä”, arkkipiispa naurahtaa.

Vapaaehtoistyön tulee lähteä ihmisten kunnioituksesta. Heillä tulee

olla tunne: mekin kelpaamme! Arkkipiispa muistelee kiitollisena Porvoon hiippakunnan seurakuntien seurakuntakummitoiminnan alkua. Aluksi seurakuntakummeiksi suunniteltiin luottamushenkilöitä, mutta työ ei ottanut tulta. Sitten käännyttiin järjestöjen, esimerkiksi marttojen, puoleen. Ja näin löydettiin paljon tavallisia seurakuntalaisia, jotka pitivät yhteyttä kastekoteihin vuosien ajan ja tukivat seurakuntayhteyttä ja kotien kristillistä kasvatusta merkittävällä tavalla.

Yhteyksiä ja yhteistyötä tarvitaan

Arkkipiispa unelmoi kirkosta, joka voisi olla entistä enemmän osa kansalaisyhteiskuntaa, kasvaa alhaalta päin, ihmisistä. Samalla on tärkeää myös yhteydenpito päättäjiin ja tiedotusvälineisiin. Hänen arkkipiispa-aikanaan kutsuttiin eri hiippakuntien alueen kansanedustajia yhteisiin neuvotteluihin kirkon edustajien kanssa. Samanlaista yhteydenpitoa voidaan toteuttaa kaikilla alueellisilla tasoilla. Myös EU-tasolla kirkot pyrkivät yhdessä käyttämään vaikutusvaltaansa tärkeissä asioissa, erityisesti eettisissä ja sosiaalisissa kysymyksissä. Kirkot kantavat myös huolta kolmannen maailman kehityksestä ja globalisaation kysymyksistä.

Edessä olevissa seurakuntavaleissa on kysymys enemmän kuin vain seurakunnan luottamuselinten jäsenyydestä. Samoista henkilöistä

valitaan myös hiippakuntavaltuustot ja hiippakuntien kirkolliskokousedustajat. 16-vuotiaiden äänioikeudella voi olla suuri merkitys siksi, että sen ikäisillä on tuore ja elävä kokemus seurakunnan elämästä rippikoulu- ja nuorisotyön piirissä ja sen kokemuksen välittyminen seurakunnan päätöksentekoon on tärkeää.

Voiko kirkko sitten käyttää vaikutusvaltaansa väärin? Yhteiskunnassa siitä on esimerkkejä, ja sama mahdollisuus on arkkipiispa Vikströmin mukaan myös kirkolla – ei taloudellisella, vaan hengellisellä puolella. Hengellinen painostus ja väkivalta ilmenee esimerkiksi ihmisten ja heidän omatuntonsa sitomisena väärällä tavalla. Jumalalliseen arvovaltaan vetoamalla ihmisiä voi johtaa harhaan ja viedä heiltä tilan omiin eettisiin ratkaisuihin.

Kaiken kirkon kannalta myönteisen vaikuttamisen ei kuitenkaan tarvitse kantaa kirkollista leimaa. Luterilaisen uskon mukaan meille on luomisessa annettu omatunto ja järki, joiden käyttöä ei ole rajattu mitenkään kirkollisesti. Kaikkea ihmisten kannalta hyvää on siksi syytä aidosti tukea. ”Jumala tuli ihmiseksi Jeesuksessa. Jumalan ja Jeesuksen seuraamista on siis myös se, että tulemme todella ihmisiksi. Tai niin kuin se joskus sanottiin: on tärkeää tehdä ihmisistä opetuslapsia, mutta yhtä tärkeää on tehdä opetuslapsista ihmisiä”, arkkipiispa naurahtaa haastattelun lopuksi.

Seppo Laitanen

Valta ja vastuu ovat erottamattomat

Johtamisen ja vallan avainsanoja ovat vastuu ja oikeudenmukaisuus, aivan kirjaimellisesti ymmärrettyinä, toteaa eversti evp. **Leo Puustinen**. Hänellä on kokemusta sekä sotilasorganisaation että kunnallispolitiikan piiristä.

Kuopion sotilasläänin komentajana vuosina 2002–2006 toiminut eversti Leo Puustinen valittiin sittemmin Kuopion kaupunginvaltuustoon. Merkittävä luottamustehtävä on ollut sosiaali- ja terveystalouden puheenjohtajana toimiminen. (kuvatekstiksi?)

”Jos haluaa valtaa, täytyy ymmärtää siihen liittyvä vastuu ja käyttää valtaa oikeudenmukaisesti. Se on sitä tärkeämpää, mitä useampi ihminen on riippuvainen tekemistäni päätöksistä. Missään ei vallassa oleva voi välttää vastuutaan. Demokratiassa poliittinen ja yhteiskunnallinen valta tulee aina kansalta, ihmisiltä, ja heitä ajatellen sitä on käytettävä.”

Valta on palvelemista

Tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden lisäksi on kyettävä ajattelemaan ja soveltamaan myös moninaisuutta. Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Enemmistön tarpeiden huomioon ottaminen on tärkeää, mutta myös mahdolliset katvealueet ja väliinpuotoajaryhmät on nähtävä. On muistettava ne, jotka tarvitsevat erityiskohtelua – veteraanit ovat hyvä esimerkki ja työ veteraanien hyväksi on Leo Puustiselle sydämenasia.

Sotilasorganisaatio toimii toisella tavalla kuin demokratian malli. Valtaa annetaan niille, jotka ovat osoittautuneet sopiviksi tehtäviin.

Riippumattomuus on yhteinen nimittäjä molemmissa. Sotilasorganisaatiossa valtaa on käytettävä tehtävän mukaisesti ja edustamansa joukon sekä lopulta isänmaan yhteiseksi hyväksi. Myöskään kunnal-

lislämässä ei ajeta puolueen, vaan kuntalaisten yhteistä hyvää. Eron tekeminen on tärkeää, muuten luottamus katoaa ja yhteisten asioiden hoitaminen muuttuu valtapeliksi.

Vallan käyttäminen riippuu myös organisaatiosta. Demokratiassa on suostuttava asioiden käsittelyn hitauteen ja joskus huonoihinkin kompromisseihin vastakkaisten näkökohtien puristuksessa. Autoritaarisessa organisaatiossa päättäminen sujuu sutjakkaammin, mutta myös vastuu on yksillä harteilla. ”Siellä, missä päätökset eivät ole vaarallisia, mikä tahansa toimii”, miettii Leo Puustinen. Lujilla ollaan silloin, kun päätösten merkitys on joidenkin kannalta dramaattinen. Stora Enson toimitusjohtaja Jouko Karvinen ansaitsee hänen mielestään kunnioituksen suoraselkäisestä toiminnastaan Varkauden tehtaiden lakkautuspäätöksessä: johtaja itse tuli työntekijöiden eteen kertomaan huonot uutii-

Hyvässä johtamisessa päätökset uskalletaan tehdä avoimesti ja perustellen, asettaen ne tosiasioiden vaakaan punnittaviksi. Sanat ja teot vastaavat toisiaan ja oma esimerkki on äärettömän tärkeä. Kenraali Ehrnroothin tapa johtaa on tässä suhteessa suorastaan klassikko.

set tilanteessa, jossa ei enää voinut nähdä vaihtoehtoja.

Päätätjää tarvitsee tukea

Kaikki ei kunnalliselämässäkään kulle luottamuselinten kautta, vaan asioiden jouduttamiseksi tehdään vi-ranhaltijapäätöksiä. Lautakunnan puheenjohtajana joutuu arvioimaan niitä, samoin kuin asioiden valmisteluun liittyvää virkamiestyötä. Asioiden hyvän hoidon kannalta tärkeää on virkamiesten tukeminen tehtävässään ja vaikeiden asioiden neuvottelu yhdessä etukäteen. Tukemisen merkitystä Leo Puustinen alleviivaa paksulla. ”Jokaista on rohkaistava oman työnsä tekemisessä - myös virheiden, sillä niistä oppii” Leo Puustinen tuumii.

Valta ja johtaminen ovat taitolajeja. Joskus näyttää siltä, että valtaa halutaan sokeasti, vaikka sitä ei osattaisi käyttääkään. Ja toisaalta on niitäkin, jotka eivät valtaa ja johtajan tehtäviä etsi, mutta heidät nostetaan esiin ja pärjäävät tehtävässään mainiosti. Toisten asioista päättäminen ei aina ole helppoa. Toisaalta johtajanaakaan ei tarvitse umpioitua ja eristäytyä. Kysyminen ei vie arvovaltaa – huonot päätökset vievät. Myös so-tilasjohtajana päätöksiä tehdessään Leo Puustinen sanoo aina kuulleen-sa alaisia ja saaneensa heiltä paljon tärkeitä näkökohtia ratkaisujen-sa tueksi.

Johtaa voi vain läheltä

Hyvän ja huonon johtamisen ääripäät on helppo tunnistaa. Hyvässä johtamisessa päätökset uskalletaan tehdä avoimesti ja perustellen, asettaen ne tosiasioiden vaakaan punnittaviksi. Sanat ja teot vastaavat toisiaan ja oma esimerkki on äärettömän tärkeä. Kenraali Ehrnroothin tapa johtaa on tässä suhteessa suorastaan klassikko.

Huonossa johtamisessa on vähän todellista läsnäoloa ja ilmapiirin aistimista ja ymmärtämistä, johtaminen tapahtuu usein ”sähköisessä muodossa” ja etäältä. Ihmisten kuunteleminen puuttuu tai on vain näennäistä. Leo Puustinen viittaa äskettäin puhuttaneeseen valelääkäriskandaaliin: eräs sittemmin valelääkäriksi paljastunut ennätti saada aikaan paljon hyvää tulosta yksinkertaisesti antamalla aikaa ja kuuntelemalla potilaita lääkereseptien kirjoittamisen sijaan.

Puolustusvoimissa johtaminen ja vallan saaminen kehittyy loogisena jatkumona. Koulutus uuteen tehtävään tai vaiheeseen, sen harjoittelu ja soveltaminen, sitten taas uusi koulutus, harjoittelu ja soveltaminen seuraavat toisiaan. ”Myös kenraali on aikanaan ollut alokas ja käynyt sittemmin kaikki portaat läpi,” muistuttaa Leo Puustinen.

Siviilielämässä tilanne voi olla aivan toinen: melkein suoraan koulun-

penkiltä, vailla minkäänlaista kokemusta, voi joutua suoraan johtavaan tehtävään ja vastuuseen monien ihmisten asioista. Myös kunnanjohtajana tai vaikkapa kirkkoherrana voi juuttua yhteen ja samaan tehtävään parikymmeneksi vuodeksi saamatta sinä aikana mitään tehtäväs-sä tarpeellista koulutusta. Kaikki on kiinni vain omasta aktiivisuudesta, eikä sitä suinkaan ole jokaisella. Johtaja saattaa pahimmillaan olla kiinnostunut vain omasta asemastaan ja karriäärinsä kehityksestä.

Anna alaisesi loistaa

Määräaikaisuus johtavissa tehtävissä on hyvä vaihtoehto. Liian kauan vallassa olemisesta on esimerkkejä aivan valtakunnan tasollakin. Valta voi pilata ihmisen ja samalla koko järjestelmän monella tavalla.

Johtajan keskeinen tehtävä on huolehtia siitä, että taito löytää paikkansa. Alaisen on annettava ”loistaa”, osoittaa kykynsä ja saada siitä ansaitsemansa kiitoksen. Näin kohdeltu alainen on myös valmis tukemaan esimiestään ja myös tekemään itse työtään enemmän ja paremmin. Motiivoinnin merkitystä ei koskaan koroteta liikaa. ”Osata johtaa on oma taitonsa, jota muut eivät korvaa. Siihen tarvitaan aivan oma oppinsa”, tiivistää Leo Puustinen.

Seppo Laitanen

Olen muuttanut työhuoneeni Facebookiin

No en nyt ihan kokonaan, vaan kun tuon otsikon hiippakuntasihteeriksi, niin kirjoitetaan siis siitä.

Onhan toisaalta työpöytäni sen verran sotkuinen ja kaaoksen vallassa, että tuskin se sellaisenaan mihinkään kelpaisikaan. Mutta työ tai ainakin osa siitä on sujuvasti siirtynyt tuohon mainittuun yhteisöpalveluun, sosiaalisen median osaksi.

Sosiaalinen mediahan on yksi näitä aikamme mantraa, joita monenkin laisissa kehityspalaverissa ja strategiasuunnittelupalaverissa hoidetaan. Eikä aivan syyttä, sillä onhan maailmamme jatkuvan muutoksen kourissa.

Otetaan esimerkki; jos johonkin kasvukeskuksen liepeille vielä aloitetaan rakentamaan uutta kaupunginosaa tahikka asuntoaluetta, ruvetaan jossain vaiheessa pohtimaan myös alueen palveluita. Rakennetaan kauppa, tilat muutamalle pienyritykselle, päiväkotia ja ala-aste. Seurakuntakin loistaa joko poissaolollaan tai sitten saapumalla paikalle.

Vaan kun syntyy jotain ihan uutta, kuten nyt voidaan näiden sosiaalisten verkkoyhteisöjen esiinmarssin olevan, niin monessakin seurakunnassa painetaan pää tukevasti pensaaseen. Sieltä sitä sitten houkutellessa esiin erilaisilla hev-, htv- tai joillain muilla hitv-hankkeilla, jotka saavat

osan väestöstä innostumaan ja osan painumaan syvemmälle vanhojen ja turvallisten toimintatapojen maailmaan. Jos halutaan tavoittaa ihmisiä ja saada jotain aikaan, niin eikö ensimmäisenä tulisi mieleen hankkia osaamista ajanmukaisten työkalujen käyttöön? Kuinka monella hautuumaalla vielä kaivetaan haudat kokonaan käsipelissä, vaikka kaivuri olisi tallissa? Kyllä sen kaivurin käyttö on vinkumatta opeteltu, eikä lie jääty kiukuttelemaan sitä, että ”ostivat Valtran, vaikka olisin halunnut Valmetin!”

Toisaalla nk. hengellisen työn tekijällä on mielenkiintoinen suvereniteetti omia työkalujaan valitessaan. Vaikka käytössä olisi nopea, ilmainen ja nykyaikainen media, jolla tavoitetaan myös se harvinaisempi asiakaskunnan osa, eli työikäiset ja -kykyiset, niin edelleen kuvitellaan seurakunnan ilmoitustaulun olevan se työkalu, jolla ihmiset tavoitetaan. Vaikkakin se on seurakuntatalon eteisessä ja sitä pääsee lukemaan vain virka-aikana tai tilaisuuksien jo tapahtuessa. Taikka se on siinä pihalla, vailla valaistusta ja lasi kesät talvet huurteessa.

Julkaisin seurakuntamme nuorisotyön Facebook-ryhmän sivulla tapahtuman, jonka tiesin kiinnostavan nuoria. Hetken verran mietin kohtaa ”kutsutut saavat kutsua tapahtumaan omia kavereitaan” ja laitoin rastin tähän ruutuun. Tämän tein

torstai-aiamuna ja kutsuin noin 120 henkilöä. Tasan vuorokautta myöhemmin tarkistin tilanteen. Siihen mennessä kutsuttuja ihmisiä oli jo 311 henkeä ja tämä siitä huolimatta, että tapahtuma oli vain tytöille eli todennäköisesti kutsuttuja olisi poikien kanssa ollut vielä paljon enemmän.

Tapahtuman ollessa ylihuomenna on kutsu tavoittanut kaikkiaan 378 ihmistä, joista 177 joko osallistuu tai saattaa osallistua. Kaikki ovat kuitenkin saaneet tietoa ja viestiä. Tämä on tapahtunut erittäin kustannustehokkaasti, tasapuolisesti ja nopeasti. Mikä muu media kykenee edes tähän?

Tässäkin hiippakunnassa on liki parikymmentä Hengellinen työ verkossa -hankkeen kouluttamaa kouluttajaa. Varmastikin näistä kouluttajista joku voisi saapua pitämään seurakuntaanne ihan räätälöityä vieriopeusta. Mahdollisuuksista ei ole pulaa, entäs asenteesta?

Lähetyskäsken sanamuoto ”menkää siis kaikkeen maailmaan” jne. ei muuten rajaa ulkopuolelleen virtuaalimaailmaa, sillä siellä ne seurakuntalaisetkin liikkuvat. Onko meillä varaa tai oikeuttakaan kirkkona jäädä tahikka jättäytyä tämän maailman ulkopuolelle?

Janne Honkanen
Nuorisotyönhoaja, Kuhmo

Esimies muutoksessa: hunajaa ei valu, jos kuppi on tyhjä

Työyhteisössä esimiehen tulee olla sekä tavoitesuuntautunut kapteeni, arvojohtaja ja muutoksen katalysaattori että ilmapuntari ja ahdistusten kontti. Seurakuntatyössä hänen tulee olla myös hengellinen johtaja. Ellei hän näitä kaikkia roolejaan ryhmässään täytä, organisaation muutosten turbulenssissa hän menettää suuntavaistonsa, hylkää johdettavansa ja sotkeutuu syvälle eri rooliensa verkkoihin. Väsynyt esimies takeruu siihen, mitä vielä voi kokea hallitsevansa eli pieniin yksityiskohtiin ja keskittyy niihin tehtäviin, joista voi saada välittömän hyvän palautteen. Näin laivan kapteenilla katoaa horisontti. Kun määränpää katoaa, koko laiva on vaarassa hukkoa miehistöineen ja matkustajineen.

Esimiehen tukeminen muutoksen hallinnassa on tavoitteen saavuttamisen ja näin ollen koko yhteisön hengissä pysymisen edellytys. Hyvä esimiehisuus luo onnistumisen kokemuksia, kun taas hallitsematon haasteiden kohtaaminen lisää ryhmään pelkoa ja ahdistusta, syö toivon ja työssä jaksamisen.

Esimies on tunteva ihminen. Hän on monelta suunnalta tulevien odotusten ristipaineessa. Me ihmiset olemme rakennetut likipitään samanlaisista palikoista, olimepa liittyneinä mihin yhteisöön tai instituutioon tahansa. Toimintakulttuurit vaihtelevat, mutta tunemme samoja tunteita ja olemme usein yhtenevien, yhteisöä kannattelevien moraalissäännösten ja tabujen alaisia.

Millainen on hyvän esimiehen profiili? Millainen on hyvä isä, äiti, terapeutti tai valmentaja? Odotukset ryhmän johtajaa kohtaan ovat varsin samanlaisia. Entä poikkeako seurakunnan johtaminen muiden organisaatioiden, esimerkiksi sairaalan johtamisesta? Sekä sairaalassa että seurakunnassa on syvästi arvomaailmaansa sitoutunut esimies: lääkäri, jolla on ylilääkärin ja tulosaluejohtajan status sekä teologi, pappi, jolla on kirkkoherran status. Molemmilla on laadukas korkeakoulututkinto, joka luo edellytykset vaatimaan asiantuntijatyöhön.

Tutkintorakenteisiin ei välttämättä sisälly psykologian tai johtamisen opintoja. Erinomainen kirurgi ja erinomainen saarnaaja tulevat mahdollisesti valituiksi esimiehen ja johtajan rooleihinsa substanssiosaamisensa, ei johtamiskyvykkyytensä, perusteella. Ylilääkäri-tulosaluejohtaja ja kirkkoherra ovat lisäksi saman haasteen edessä johtamistyössään: rahoitus on riippuvainen verokertymästä ja maallikot käyttävät ylintä valtaa organisaatiossa.

Kirkko, kuten moni muukin julkinen instituutio, on tällä hetkellä elämän ja kuoleman kuilun reunalla: tulot vähenevät radikaalisti. Kun jokin kriittinen muuttuja yhtälössä muuttuu, käynnistyy välttämättä muutos. Jos tähän ei varauduta pitkäjänteisellä toiminnan muutoksella, edessä on kriisi. Kriisin hallinta vaatii sekä pitkäjänteisyyttä että kykyä välittömään, ripeään reagointiin toimintaympäristön muuttuessa kiihtyvällä

vauhdilla. Tässä on kirkolla haastetta: me teologit olemme ikuisuuden työläisiä, orientaatiomme pohjaa levollisuuteen ja luottamukseen.

Ihmisten johtajana esimies tarvitsee työssään jatkuvaa tukea. Hän saattaa ahdistua tekemiensä, usein arvojensa ja ihanteidensa vastaisten päätöstensä vuoksi. Esimiehen teesi on kuin suoraan Jaakobin kirjeestä: esimiehen tulee olla herkkä kuulemaan mutta hidas puhumaan. Tämä on suuri totuus muutosten johtamisessa, mutta kuka kuulee esimiestä?

Erilaisten tarpeiden ja odotusten ristipaineessa litistytvä lähiesimies on yksinäinen sielu. Jos tämän paineiden puskurin pito pettää, miten käy johdettavien? Perinteisen toiminto-organisaation (jota seurakunnat edustavat) ylemmältä tasolta joko valuu alas hunajaa tai räiskyy tulikiveä. Hunajaa ei valu, jos kuppi on tyhjä.

Esimies tarvitsee hunajakuppinensa jatkuvaa täyttämistä kyetäkseen valuttamaan hyvää omilleen. Seurakuntatyössä tämä tarkoittaa oman jaksamisen ja hengellisyyden ylläpitämistä. Muuten horisontti häviää, toivo on mennyttä ja yhteisön olemassaolon oikeutus kyseenalaistuu.

Sirpa Miettunen
vs. I kappalainen, Suomussalmen seurakunta

Uutta työelämätkimusta:

PELOLLA JOHTAMINEN

Tampereen yliopiston johtamistieteiden laitoksella tehdyssä Johtajuus, valta ja pelko -tutkimuksessa aineistona olivat sata pelkoon ja pelotteluun liittyvää kertomusta. Työsuojelurahaston ja Suomen Akatemian rahoittama tutkimus kuuluu osana monitieteiseen hankkeeseen, joka tutkii pelon ja epävarmuuden tahallista tai tahatonta käyttöä työelämässä.

Tutkijoita kiinnostivat asiantuntijaorganisaatiot, koska huomattava osa suomalaisyrityksistä on tai ilmoittaa olevansa juuri asiantuntijayhteisö. Tällaisissa organisaatioissa johtaminen liittyy läheisesti työntekijöiden sisäisen motivaation rakentamiseen ja tätä kautta pelon ilmapiirin syntyyn ja seurauksiin.

Mielikuva asiantuntijaorganisaatioiden sivistyneestä ja hienostuneesta ilmapiiristä on osittain harhaa. Tutkijaryhmä keräsi internetissä olleen tutkimusalustan avulla anonymisetti ihmisten kokemuksia työpaikalla vallitsevasta pelosta. Kertomusten kirjoittajista suurin osa oli naisia, toimihenkilöitä ja iältään 35–54-vuotiaita. Useimmin mainitut toimialat olivat hallinnollinen työ, seurakunnat

sekä terveydenhuolto. Kertomuksista kävi ilmi, etteivät pelotteluun syyllisty vain esimiehet, vaan sitä esiintyy myös monissa muissakin vuorovaikutussuhteissa työpaikoilla.

Huonon johtamisen taustalta paljastuu usein pelolla johtamista. Uhkailu, nöyryyttäminen tai mitätöinti johtamistapana on yleisintä hierarkisissa organisaatioissa. Eniten siitä on haittaa asiantuntijatyön johtamisessa. Pelolla johtaminen voi olla monenlaista pompottelua alaista kohtaan, henkilökohtaisuuksiin menemistä ja sopimatonta kielenkäyttöä.

Myös johtaja, joka ei puolusta alaisiaan ja altistaa heidät ulkopuolelta tuleville juoruille, johtaa pelolla. Jatkuvan epävarmuuden lietsomisen myötä organisaatioon voi vähitellen kehittyä pelkäämisen kulttuuri, niin että työntekijät odottavat koko ajan pahinta tapahtuvaksi ja etsivät merkkejä vaaravasta katastrofista. Pelolla johtaminen näyttäytyy myös tiedon panttaamisena, yhteisöstä eristämisenä ja raakana kilpailuttamisena, ihmisten ajamisena toinen toisiaan vastaan.

Seurauksena on ihmisten sisäisen motivaation heikentymistä ja in-

novatiivisuuden vähenemistä. Luovuus kuolee ja yhteisö ei uudistu. Tutkijat muistuttavat, että inhimillinen resurssi eroaa muista organisaation käytössä olevista resursseista: ihminen päättää kuitenkin viime kädessä itse, minkä verran itsestään antaa organisaation hyväksi.

Tarinoista selvisi myös hyvän työyhteisön piirteitä: terveyden, hyvän työn tekemisen ja fyysisen koskemattomuuden lisäksi kirjoittajien listaamia keskeisiä ydinarvoja olivat tasa-arvo, ihmisarvo, vapaus, rehellisyys ja lain noudattaminen.

Miten sitten murtaa pelon ilma-
piiriä? Puhumalla, vuorovaikutus-
taidoilla, työyhteisön inhimillisten
verkostojen vahvana pitämisellä,
neuvovat asiantuntijat. Hankkeen
myötä on vahvistunut käsitys sano-
jen suuresta merkityksestä. Ne ovat
väline, joilla voidaan ja tulee kantaa
yhteistä vastuuta ihmisistä ja maa-
ilmasta ympärillämme.

Seppo Laitanen

(Lähde: tutkimushankkeen internet-artikkelit ja tutkijoiden haastattelut lehdissä ja radiossa)

Kutsu yhteyteen ja osallisuuteen

Kirkot maahanmuuttajien rinnalla -seminaari Kuopiossa 6.9.2010

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22

- 9.00 Tulokahvit
- 9.30 Seminaarin avaus
YHTEYS JA OSALLISUUS
Avauspuheenvuoro, piispa Wille Riekkinen
Esimerkkitapaus
Vastauspuheenvuoro, ministeri Astrid Thors
- 10.00 KRISTITTY, VALTIOVALTA JA ETIIKKA
teologisen etiikan ja sosiaalietiikan yliopistonlehtori, TT Ville Päivänsalo
- 10.30 PANEELIKESKUSTELU
Alustajina, ministeri Astrid Thors, piispa Wille Riekkinen,
pääsihteeri Heikki Huttunen, Kirkon maahanmuuttajatyön sihteeri Marja-Liisa Laihia
- 12.00 Lounas
- 13.00 Musiikkia
- 13.15 Ryhmätyöskentely (Samanaikaisesti hiippakuntavaltuusto pitää oman kokouksensa)

Ryhmä 1 IHMISARVOT JA KÄYTÄNNÖN TOIMET

Ryhmä 2 HYVINVOINTI JA ELÄMÄNLAATU

Ryhmä 3 YHTEYS JA OSALLISUUS

Ryhmä 4 TURVAPAIKANHAKIJAT

- 14.00 Ryhmätyöskentelyn purku
Keskustelu
- 15.00 Kommenttipuheenvuoro, ministeri Astrid Thors
Seminaarin päätössanat, piispa Wille Riekkinen
- 15.30 Lähtökahvit

Seminaariin kutsutaan erityisesti maahanmuuttajien kanssa työskenteleviä ja seurakuntien kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneita työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Päivä on samalla hiippakuntavaltuuston kokous- ja seminaaripäivä.

Kustannukset 20 e sisältäen kahvit ja lounaan

Ilmoittautuminen 26.8.2010 mennessä

Kuopion tuomiokapituliin osmo.karppinen@evl.fi tai p. (017) 288 8400.

Seurakuntavaalit hakevat nuoria äänestäjiä. Valtakunnallisen kampanjan puitteissa seurakuntien käyttöön on tuotettu mm. vaalitunnukset, julisteet ja eriväriset vaalipinssit.

”Nuoret äänestävät hyvää ehdokasta”

Seuraavissa seurakuntavaaleissa kirkko antaa ensimmäistä kertaa äänioikeuden 16 vuotta täyttäneille. Varsinainen äänestyspäivä järjestetään joko isänpäivänä 14.11. tai kaksipäiväisenä 14.–15.11. seurakunnasta riippuen. Viisipäiväiseen ennakoö-äänestykseen voi osallistua jo 1.–5.11.

Historiallisissa vaaleissa pyritään nostamaan alle 30-vuotiaita luottamushenkilöiden määrää ja lisäämään nuorten äänestysaktiivisuutta. Vaalikampanjan tarkoitus on saada äänestäjät tietoisiksi mahdollisuudestaan vaikuttaa seurakunnissa ja nostaa äänestysprosentti neljän vuoden takaisesta 14,5 prosentista yhdellä prosenttiyksiköllä.

Seuraavissa vaaleissa valitaan noin 10 000 luottamushenkilöä ne-

livuotiskaudeksi 2011–2014. Viime vaaleissa valituista luottamushenkilöistä alle 30-vuotiaita oli vain seitsemän prosenttia ja yli 50-vuotiaita oli puolestaan 62 prosenttia. Äänestäjien osalta ikäjakauma näyttää vieläkin surullisemmalta. Yli 50-vuotiaita äänestäjiä oli 70 prosenttia ja alle 25-vuotiaita viisi prosenttia.

Seurakuntavaalien kampanjointi on aloitettu jo hyvissä ajoin. Vaalisivut avattiin ennen joulua osoitteessa www.seurakuntavaalit.fi. Kannustaja-koulutukset ovat parhaillaan menossa keväällä ympäri Suomen ja vaalikoneet tulevat käyttöön lokakuussa. Kirkkohallituksen ja opetushallituksen tavoite järjestää äänestyspaikat oppilaitoksiin näyttäisi toteutuvan useissa kaupungeissa.

Valtakunnallisen kampanjan puitteissa seurakuntien käyttöön on tuotettu mm. julisteita ja pinssejä. Myös viestinnällisesti vaalit ovat hyvin tärkeitä. Vaaliviestintäsuunnitelmassa suositellaan, että jokainen seurakunta laatisi oman viestintäsuunnitelmansa. Tältä kannalta katsottuna seurakuntavaalit ovat edenneet seurakunnissa hyvinkin suunnitelmallisesti. ”Vaaliporkkanaksi” kirkkohallitus on luvannut palkita suhteessa eniten nuoria ehdokkaita ja äänestäjiä saaneet seurakunnat.

Kaisa Rönkä

Lähde: Kannustaja-koulutus

www.seurakuntavaalit.fi

Varsinainen äänestyspäivä joko 14.11. tai 14.-15.11.

Hermann Riikonen on Kuopion hiippakuntavaltuuston toiseksi nuorin jäsen. Hänen mielestään on tärkeää, että nuori ehdokas saa tarvitsemansa tuen ja tiedon.

Seurakuntavaalit haastavat nuoret vaikuttamaan

Kannustaja-koulutuksessa Kuopiossa mietittiin yhdessä nuorten, nuorisotyöntekijöiden ja luottamushenkilöiden kesken, mikä saisi nuoret äänestämään ja asettumaan ehdokkaiksi. Asenne nuorten keskuudessa vaikutti toiveikkaalta nuorten äänestysinnostuksen ja ehdokkaaksi asettumisen suhteen. Nuoret äänestävät, jos löytävät sopivan ehdokkaan.

Seurakuntavaaleissa voivat äänestää viimeistään 14.11. mennessä 16 vuotta täyttävät seurakunnan jäsenet. Rippikoulun käyminen tai konfirmaatio ei ole äänestyksen edellytys. Kuhmolainen **Anne Salminen**, 17 vuotta, on jo päättänyt äänestää seuraavissa seurakuntavaaleissa.

”Seurakuntavaaleissa pitää tulla mahdollisimman monenlaiset äänet kuuluviin. Jokainen ääni vaikuttaa. Nuorille pitää kertoa konkreettisesti, miten he voivat vaikuttaa. Oulun seurakuntayhtymän idea antaa 16-vuotiaille äänestäjille elokuvalippu, on hyvä idea. Kannustimet ovat ok, kunhan ne eivät johdattele äänestäjiä.”

Tommi Anttalainen, 16 vuotta, on Kajaanin nuorisovaltuustossa. Hän aikoo myös äänestää seuraavissa vaaleissa.

”Nuoria motivoi äänestämään ehdokas, joka ajaa nuorten asiaa. Äänestyskynnystä madaltaa lähellä olevat äänestyspaikat, kuten koulut ja nuorisotilat.”

”Uskon, että nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa kirkossa. Pitkänlinjan luottamushenkilöiden pitää kuitenkin antaa nuorille mahdollisuus tulla kuulluksi. Uskon, että kuilu eri ikäpolvien välillä kapenee, kun nuoria ehdokkaita valitaan kirkkovaltuustoon.”

Kuopion hiippakuntavaltuuston toiseksi nuorin jäsen, **Hermann Riikonen** on samoilla linjoilla.

”Nuoret äänestävät, jos on äänestämisen arvoinen ehdokas. Ehdokas saatetaan valita myös vanhempien ohjaamana. Tärkeää on, että jos nuori asettuu ehdokkaaksi, hän saa tarvitsemansa tuen ja tiedon.”

Seurakuntavaalien ehdokkaana voivat olla 18 vuotta 14.11. mennessä täyttäneet konfirmoidut seurakunnan jäsenet. Ehdokkaan tulee olla täysivaltainen ja tunnettu kristillisestä vakaumuksestaan. Ehdokasasettelu järjestetään 15.9. mennessä. Pieksämäkeläiset **Eveliina Väänänen**, 17 vuotta, **Teemu Laitinen**, 17 vuotta ja **Toni Joronen**, 18 vuotta ovat tyytyväisiä kannustaja-koulutuksen antiin. Teemu ja Toni ovat jo päättäneet asettua ehdokkaaksi seurakuntavaaleissa.

”Äänestysian alentaminen on ollut hyvä päätös. Nuoret äänestävät ehdokkaita, joilla on painavaa sanottavaa ikään katsomatta”, Teemu Laitinen sanoo.

”Tietoa vaaleista viedään Pieksämäellä muille nuorille solid-messujen ja yhteiskristillisen kahvilan välityksellä. Myös isokoulutuksen yhteydessä on ensi arvoisen tärkeää kertoa vaaleista”, Teemu, Toni ja Eveliina sanovat.

Teksti ja kuvat: Kaisa Rönkä
Tiedottaja, Kajaanin seurakunta

DIAKONIA

JOHTAVIEN DIAKONIA-VIRANHALTIJOIDEN TAPAAMINEN

tuomiokapitulissa 24.8.2010
klo 11.30–15.00

DIAKONIAN ROVASTIKUNNALLISTEN YHTEYSHENKILÖIDEN TAPAAMINEN

tuomiokapitulissa 30.8.2010
klo 11.00–14.30

HIIPPAKUNNALLINEN TYÖNOHJAAJIEN NEUVOTTELUPÄIVÄ

torstaina 16.9.2010 Kyrönniemen hiljaisuuden keskuksessa, Vieremällä. Neuvottelupäivän aiheena on ”Työpaikat tiukoilla – rakennemuutosten ja laman vaikutukset työyhteisöissä”. Aiheesta alustaa työnohjaaja Marjut Rönkkö lisälmesta.

PYHÄ JA PAHA MUUTOS - HIIPPAKUNNALLISET DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN JA VASTAAVIEN TEOLIGIEN NEUVOTTELUPÄIVÄT

Neuvottelupäivät järjestetään 21.–22.9.2010 Aholansaaressa. Täysihoido Annan tupa, Riitan tupa, mökit 111 €, Sepänpaja 126 € omin lakanoin. Talon liinavaatteet 8 €/henkilö. Edestakainen laivakuljetus sisälty hintoihin. 1hh:sta lisämaksu 15 €. Osallistumismaksu 20 €. Toivotaan, että kaikki hiippakuntamme diakoniaviranhaltijat ja vastaavat teologit osallistuisivat neuvottelupäiville.

Ilmoittautuminen viimeistään 7.9.2010 tuomiokapitulिन vahtimestarille, p. (017) 288 8400, osmo.karppinen@evl.fi Ohjelma on nähtävissä tuomiokapitulिन kotisivuilla.

HIIPPAKUNNALLISET YHTEISVASTUUKERÄYKSEN STARTTIPÄIVÄT

Starttipäivään kutsutaan seurakunnasta ns. Vastuuryhmä, johon voisi kuulua diakonia- ja nuorisotyöntekijä ja vastaavat teologit, vapaaehtoinen keräyspäällikkö ja yksi luottamushenkilö. Mukaan voi lähteä myös muita Yhteisvastuukeräykseen osallistuvia seurakunnan työntekijöitä.

Alueellisten päivien ajankohdat ja paikat ovat seuraavat:

8.11.2010

Kainuun opisto/Kajaanin rovastikunta

9.11.2010

Nilsinä/Nilsinän, Iisalmen ja Siilinjärven rovastikunnat

10.11.2010

Vehmersalmi/Kuopion, Leppävirran ja Pieksämäen rovastikunnat

11.11.2010

Pyhäselkä/Joensuun rovastikunta

Tule kehittämään oman seurakuntasi ja rovastikuntasi Yhteisvastuukeräystä ja saamaan tietoa vuoden 2011 keräyskohteista.

Ilmoittautuminen

viimeistään 22.10.2010 tuomiokapitulिन vahtimestarille p. (017) 288 8400, osmo.karppinen@evl.fi. Starttipäivä on maksuton.

Seuraavassa seminaarissa on vielä tilaa! Ilmoittaudu mahdollisimman pian!

DIAKONIA MUUTTUVASSA TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ -seminaari (5 op)

Seminaariin kutsutaan useamman vuoden työssä olleita diakoniaviranhaltijoita.

I-jakso 1.–3.9.2010 toteutetaan Vaihion kurssikeskuksessa, Liperissä ja II-jakso 25.–26.11.2010 Metsäpirtin kurssikeskuksessa, Iisalmessa. Koulutuksen kuluessa osallistuja syventää tietouttaan yhteiskunnasta, selkeyttää omaa perustehtäväänsä ja vahvistaa omaa hengellistä elämänsä. Koulutukseen kuuluu etukäteis- ja väliaikatehtävä. Täysihoido I- ja II- jaksolta yhteensä 220 €. Kurssimaksu molemmilta jaksoilta yhteensä 90 €.

Ilmoittautuminen tuomiokapitulिन vahtimestarille p. (017) 288 8400, osmo.karppinen@evl.fi

Tapahtumia hiippakunnassa kesällä 2010

11.–13.6.

Lähetysjuhlat Varkaudessa.
Järj. Suomen Lähetysseura ja
Varkauden seurakunta,
www.mission.fi

2.–5.7.

Suviseurat Liperissä.
Järj. Suomen Rauhanyhdistysten
Keskusyhdistys,
www.srk.fi

9.–11.7.

Herättäjäjuhlat Kiuruvedellä.
Järj. Herättäjä-yhdistys ja
Kiuruveden seurakunta,
www.h-y.fi

KASVATUS

HIIPPAKUNNAN NUORISOTYÖN NEUVOTTELUPÄIVÄT (vuosiaiheseminaari)

on tällä kertaa Rautavaaralla Metsäkartanossa **28.–30.9.2010**. Kutsu ja ohjelma tulee seurakuntaan lähiaikoina, lisätietoja myös hiippakunnan verkkosivuilla.

AIKUISTYÖN NEUVOTTELUPÄIVÄT

pidetään Bomban kylpylässä Nurmeksessa **5.–6.10.2010**. Kutsu ja ohjelma tulevat seurakuntiin alkukesästä, lisätieto myös hiippakunnan verkkosivuilla.

RIPPIKOULUTYÖN NEUVOTTELUPÄIVÄ

Kuopiossa **4.11.2010**. Aiheena rippikouludidaktiikka, vieraana Lassi Pruuki. Lähempää tietoa myöhemmin hiippakunnan verkkosivuilla ja Capitolissa.

Kuva Seppo Laitanen

Kuva Alpo Syvänen

ANSIOMERKKEJÄ

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä tammikuussa Jyväskylässä sai ansiomerkin peräti 11 Kuopion hiippakunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijää.

Tunnustuksen saivat lapsityönohjaajat Marita Karvinen ja Kaija Kokkonen sekä nuorisotyönohjaajat Susanna Pakkala-Koskelainen, Pirjo Rissanen, Jatta Utriainen, Tarja Vehkaoja, Eija Väisänen, Heimo Haverinen, Peter Ingman, Jyrki Kiukkonen ja Antti-Jussi Pulli.

EKONISTI-KURSSI AVASI UUSIA URIA

Ekonisti-kurssi Partaharjulla **5.–6.5.2010** avasi uusia uria kirkon ympäristökasvatukseen. Eri hiippakunnista kurssille tullut luontoriippuvaisten joukko sai tutkia kristillistä ympäristökasvatusta Essi Aarnio-Linnanvuoren, Panu Pihkalan ja Kati Jansan opastuksella sekä jakaa kokemuksia keskenään. Jatkoa seuraa pian, tulossa on Kirkon ympäristöpäivät **7.–8.9.2010** Pieksämäellä, hotelli Savonsolmussa. Järjestäjänä Kirkkohallitus ja Kuopion hiippakunnan ympäristötyöryhmä. Päivien teemoina: Pyhä, metsä, globaali ja paikallinen.

Partaharjulla tehtiin historiaa: kirkon ensimmäinen Ekonisti-koulutus toteutettiin 5.–6.5.2010. Osanottajajoukko oli eri hiippakunnista. Kuva Seppo Laitanen

LÄHETYS

KUTSU YHTEYTEEN JA OSALLISUUTEEN

Kirkot maahanmuuttajien rinnalla -seminaari Kuopiossa **6.9.2010** Klo 9.00–16.00

Paikkana keskusseurakuntatalo, Suokatu 22

Seminaarissa mukana mm. ministeri Astrid Thors, piispa Wille Riekinen, TT Ville Päivänsalo, pääsihteeri Heikki Huttunen sekä kirkon maahanmuuttajatyön sihteeri Marja-Liisa Laihia

Seminaariin kutsutaan erityisesti maahanmuuttajien kanssa työskenteleviä ja seurakuntien kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneita työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. **Kustannukset** 20 € sisältäen kahvit ja lounaan

Ilmoittautuminen 26.8.2010 mennessä Kuopion tuomiokapituliin osmo.karppinen@evl.fi tai p. (017) 288 8400.

KUOPION HIIPPAKUNNAN LÄHETYSSEMINAARI

Pyhä ja Arvokas

Lomakeskus Huhmarissa Polvijärvellä **24.–25.9.2010**

Järjestelyvuorossa Polvijärven seurakunta ja Suomen Pipliaseura Ennakkotieto ohjelmasta sähköpostitse kesäkuussa. Ohjelma postitetaan seurakuntiin elokuussa.

Kustannukset 95 € sisältäen majoituksen ja ateriat. Yhden hengen huoneissa 25 €.

Ilmoittautuminen lähetystoimistoon 10.9.2010 mennessä p. 040 451 4135, kuopio.sls@mission.fi

Varaa aika kalenteriin ja kerää porukkaa seurakunnastasi!

SEURAKUNNAN PALKKIOTOIMISTEN JA VAPAAEHTOISTEN LÄHETYSSIHTTEERIEN KOULUTUS

1. osa: Lähetys – yhteinen usko, yhteinen tehtävä Aika: 3.–5.9.2010

2. osa: Kirkon lähetystyö ja lähetysjärjestöt Aika: 1.–3.10.2010

3. osa: Seurakunnan lähetystyö Aika: 12.–14.11.2010

Paikka: Suomen Lähetysseuran kurssikeskus Päiväkumpu, Orivesi www.mission.fi/paivakumpu/

Kohderyhmä: Lähetysseuraksi kouluttautuvat, lähetystyön vapaaehtoiset, lähetyksestä kiinnostuneet **Kustannukset:** 100 €/osio/2hh tai 125 €/osio/1 hh

Ilmoittautuminen: Päiväkummun kurssikeskus www.mission.fi/paivakumpu/taapahtumat/ilmoittautumiset/lomake_8/ tai p. 040 534 9507 **Tiedustelut:** Kirsti Sirviö p. (09) 180 2365 tai Kirsti Kosonen p. (09) 129 7296

Järjestäjät: Hiippakunnat, Seurakuntaopisto, KLK ja SLS

KIRKON MONIKULTTUURISEN TYÖN NEUVOTTELUPÄIVÄT

Neuvottelupäivät kokoavat vuosittain kaikkia maahanmuuttajien parissa työtä tekeviä kirkon työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Tarjoaa aloitteleville erinomaisen verkostoitumisen mahdollisuuden ja tukea työn kehittämiseen.

Aika: 2.–4.11.2010, Hvittorp, Espoo **Hinta:** TH n. 140 €

Tiedustelut: marja-liisa.laihia@evl.fi, (09) 1802 410, 050 4380 641

KESÄN JUHLIA

Kutsu – Vastausta pyydetään -
Lähetyskesäpäivät
Kauniaisissa 18.–20.6.2010
Lähetysyhdistys Kylväjä
www.kesapaivat.blogspot.com

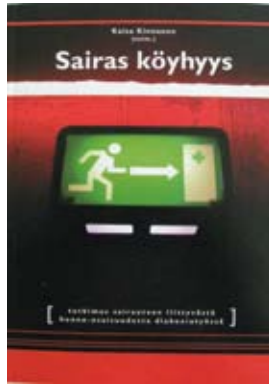
Evangeliset kesäjuhlat
Hyvinkäällä 19.–20.6.2010
Evangelinen lähetysyhdistys - ELY ry
www.evangeliset.net

Jumala on suurempi –
Radiolähetystyön kesäpäivät
Jyväskylässä 2.–4.7.2010
www.sansa.fi/kesapaivat2010jyvas-kyllassa.html

Suora Lähetys –
Kansanlähetykspäivät
Lahdessa 2.–4.7.2010
www.kansanlahetyspaivat.fi

Risti näkyy – Valtakunnallinen
evangeliumijuhla Kälviällä 2.–4.7.2010
www.evangeliumijuhla.fi

Herättäjäjuhlat
Kiuruvedellä 9.–11.7.2010
www.kiuruvedenherattajajuhlat.fi

SAIRAS KÖYHYYS

– Tutkimus sairauteen liittyvästä huono-osaisuudesta

Kaisa Kinnusen toimittama SAIRAS KÖYHYYS – tutkimus sairauteen liittyvästä huono-osaisuudesta diakoniyössä avaa eteemme raadollisen kuvan yhteiskunnastamme. Tutkimusraportti on laaja ja monipuolinen esitys maamme tämän hetken terveydenhuollon tilasta sekä vaikeassa elämän tilanteessa olevien ihmisten asemasta ja toimintavaikeuksista siinä. Tutkimus liittyy kirkkohallituksen diakonia- ja yhteiskuntatyön päätökseen selvittää, miten terveydenhuollon puutteet ja sosioekonomiset terveyserot näkyvät diakoniatyössä ja miten nämä kysymykset tulisi ottaa huomioon diakoniassa. Tavoitteena on ennen kaikkea terveyden edistäminen. Seurakunnissa ja diakoniatyössä tehdään paljon työtä, joka edistää terveyttä. Selvitystyön tavoitteena lienee kuitenkin nostaa asiaa esille ja tehdä jo tehtävä työ näkyväksi sekä haastaa seurakuntia miettimään, miten työtä voidaan kehittää tämän näkökulma huomioon ottaen.

Tutkimuksessa tarkastellaan huono-osaisten terveyspalveluiden laatua ja saatavuutta. Tutkimuksessa on selvitetty, ketkä hakevat apua sairauden takia diakonian ”viimeiseltä luukulta” ja mitä reittejä avunhakijat päätyvät diakoniatyön piiriin. Samoin tutkimus selvittää, miten terveys liittyy huono-osaisuuteen, miksi sairau-

den takia turvaverkot pettävät sekä miten sosioekonomisia eroja terveydessä ja terveyspalveluiden käytössä voitaisiin vähentää. Lisäksi on selvitetty, miten diakoniatyö onnistuu auttamaan niitä sairauksien vuoksi tai kanssa yhteiskunnasta syrjäytyneitä, joita muut tahot eivät enää auta. Tutkimus liittyy aikaisempaan 2006 kirkkohallituksen julkaisemaan ”Viimeisellä luukulla” -tutkimukseen, jossa selvitettiin diakoniatyön roolia julkisen sosiaalityön rinnalla.

Maamme aikuisväestöstä sairastaa noin 30–40 % ainakin yhtä pitkäaikaissairautta tai vammaa. Hiippakuntamme alueella on valtakunnallisesti mitattuna eniten pitkäaikaissairautta. Perusturvan taso on niin matala, että sairastuminen johtaa köyhyyteen. Diakoniatyöntekijöiden haastatteluissa tulee esille hätä, jota kohdataan terveyden ja sairauden näkökulmasta. Konkreettisisissa esimerkeissä ja suorissa työntekijälainauksissa tämän päivän diakoniatyö saa kasvot. Tutkimus on myös kuvausta diakoniatyön arjesta ja keinoista auttaa. Tutkimus auttaa ymmärtämään huono-osaisuuden kehittymistä ja siihen vaikuttavia seikkoja. Tietämällä syyt voi vaikuttaa seurauksiin.

”Terveyspalveluja koskevissa tutkimuksissa korostetaan palveluiden riittävyttä, mutta tärkeää on

myös se, mikä estää huono-osaisia hakemasta palveluja tai heikentää heidän luottamustaan avun saamiseen. Monet on käännetty monta kertaa pois, he ovat liian pettyneitä, liian sairaita hakemaan apua eikä heidän tukenaan ole omaisia, jotka toimisivat heidän puolestaan”, korostaa Kaisa Kinnunen.

Diakoniatyössä kohdataan ihmiset usein ”viimeisellä luukulla”. Kaikki muut luukut on jo käyty tai muille luukuille ei ole osattu mennä ja niistä ei ole tietoa. Sairautta ehkäisevää toimintaa voisi kuitenkin tehostaa ja terveysongelmien havaitsemista edistää, jos diakoniatyöntekijät mieltäisivät sairauden roolin huono-osaisuudessa ja syrjäytymisessä selvemmin. Vaikka seurakunnan diakoniatyö on usealle se ”viimeinen luukku”, sieltä saa toivoa, ohjausta ja kannustusta. Luukulla toimitaan asiakkaan puolestapuhujana ja asioiden hoidon varmistajana.

Tutkimus on paikoin raskasta luettavaa juuri sen realistisuuden vuoksi. Kirjan luettuaan ei voi enää väittää, että maamme asiat olisivat hyvin ja hyvinvointi on kaikkien saatavilla. Tutkimuksen luettuaan ei voi myöskään enää väittää, ettei mitään olisi tehtävissä asioiden parantamiseksi ja terveyden edistämiseksi.

Anne Pulkka

Sairas köyhyys. Kirkkohallituksen julkaisuja 2009:7

Lähde opintomatkalle NAMIBIAAN!

Kirkon työntekijöille, luottamushenkilöille ja vapaaehtoistyöntekijöille suunnattu opintomatka Namibiaan toteutetaan **14.-26.4.2011**. Lisäksi on mahdollisuus käydä Kapkaupungissa **25.-30.4.2011**. Matkanjohtajina toimivat piispa Wille Riekkinen sekä hiippakuntasihteeri Sirpa Juola. Namibian matkan alustava hinta on **3 000 €**. Lisämaksu Kapkaupungin matkasta **700 €**.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset 30.9.2010 mennessä hiippakuntasihteeri Sirpa Juolalle, sirpa.juola@evl.fi, 040 591 0236 tai vastuulliselle matkanjärjestäjälle Kalahari Consultants/Olle Eriksson, olle@koonono.com, 050 465 6152. Lisätietoja matkasta ja alustavasta ohjelmasta löytyy Kuopion hiippakunnan kotisivuilta www.kuopionhiippakunta.fi

TRE PROSTATA -YHTYE HAJOAA!

Tuomiokapitulin tilaisuuksissa – ainakin pikkujouluissa 2009 – menestyksekkäästi esiintyneen ja ilahduttaneen Tre Prostata –kitarabändin (suom. Kolme Rovastia) jäsenten tiet eroavat.

Hiippakuntadekaanin viransijaisuutta hoitanut Kimmo Kivelä palaa kesäkuun alussa Vehmersalmen kirkkoherran tehtäviin ja vs. hiippakuntasihteerinä toiminut Seppo Laitanen palaa niin ikään omiin tehtäviinsä Siilinjärven kappalaiseksi.

Lämpimät kiitokset Kimmolle ja Seppelle hyvästä työyhteystyöstä!

Yhtyeen kolmas jäsen lähetys sihteeri Jukka Koistinen jatkaa entisissä tehtävissään tuomiokapitulissa.

Tre Prostata menestyksensä huipulla

Tervetuloa Sakari ja Aulikki!

Hiippakuntadekaani Sakari Häkkinen palaa 1.6.2010 virkavapaaltaan, samoin hiippakuntasihteeriksi Aulikki Mäkinen. Lämpimästi tervetuloa molemmille takaisin tuomiokapitulin työyhteyteen!

KIRKON YMPÄRISTÖPÄIVÄT 2010

Pieksämäki, Hotelli Savonsolmu

Teemoina: PYHÄ, METSÄ, GLOBAALI JA PAIKALLINEN

Tiistai 7.9.2010

10.00 Kahvi ja saapuminen
10.45 Ympäristöpäivien avaus
11.00 Nyt metsä kirkkoni olla saa, Kuopion piispa Wille Riekkinen
12.00 Ilmastonmuutos ja kansainvälinen oikeudenmukaisuus
13.15 Lounas
14.15 Ilmastoaihe jatkuu: Hiilineutraali kirkko – hiilineutraali kunta
15.30 Kahvit
16.00 Minkälaisia paikallisia ympäristökysymyksiä seurakunta kohtaa? Miten toimia? Vetäjinä TT Pauliina Kainulainen ja FM Hermann Riikonen
19.00 Päivällinen
21.15 Iltahartaus pyhän äärellä

Keskiviikko 8.9.2010

9.00 Aamuhartaus ja työskentely: hiippakuntasihteeriksi Liisa Seppänen
10.15 Lumo 2010 – luontohaaste kunnille ja seurakunnille
Toteuttajina: Suomen luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja, FT Risto Sulkava ja viestintäpäällikkö, FM Matti Nieminen
12.00 Lounas
13.00 Pyhiinvaellus Partaharjun maastossa, TT Pauliina Kainulainen
15.30 Päätöskahvit

Lisätietoja: Hiippakuntadekaani Ouri Mattila ja yhteiskuntatyön sihteeri Ilkka Sipiläinen (etunimi.sukunimi@evl.fi)

Ilmoittautumiset 16.8.2010 mennessä laskutusosoitteeseen ja erityisruokavaliointiin KDY, marita.salomaa@evl.fi Osanottomaksu 90€, sisältää ohjelman ja ruokailut päivien ajalta. Huom! Mahdolliset peruutukset tehtävä ennen 23.8.2010.

Majoittautuminen: Huonevaraukset suoraan hotelli Savonsolmuun: Toikantie 9, 76100 Pieksämäki, puh. (015) 22 350, fax (015) 223 5400, booking@savonsolmu.fi

Järjestäjinä: Kirkkohallitus ja Kuopion hiippakunnan ympäristötyöryhmä

Pohjois-Karjalan Oppisopimuskeskus

AIKUISKOULUTUSTA

Haasta itsesi – kasva johtajana

Johtamisen erikoisammattitutkinto

ja siihen valmistava koulutus on tarkoitettu seurakunnissa esimies- ja johtotehtävissä työskenteleville. Koulutus alkaa maaliskuussa 2011. Koulutus maksaa osallistujalle 50,50 € ja se toteutetaan oppisopimuskoulutuksena.

Katso tarkemmin 16.8. avattavasta sähköisestä kirkon koulutuskalenterista. Tiedustella voit jo nyt Antero Pesonelta, puh. 013 244 2441 tai sähköpostilla antero.pesonen@pkky.fi

Koulutuksen järjestävät yhteistyössä Kirkon koulutuskeskus, Koulutuskeskus Agricola, Pohjois-Karjalan Aikuisopisto ja Oppisopimuskeskus.

Pysytkö muutoksessa mukana? Pysähdy miettimään omaa johtajuuttasi sekä työyhteisösi johtamishaasteita.

OSAA JA USKALLA!

Pohjois-Karjalan Oppisopimuskeskus
Rantakatu 13, PL 77, 80101 Joensuu
puh. 013 244 2303

www.pkky.fi/oppisopimus

Potuskaterveiset Tallinnasta

Suomalainen Pyhän Pietarin seurakunta Tallinnassa vietti viime vuonna 20-vuotisjuhlaa. Seurakunnan tausta on inkerinsuomalainen, mutta jäsenenä on enenevässä määrin myös ulkosuomalaisia.

Juhlavuoteen kuului monia konsertteja, juhlamessu sekä suurta huomiota saanut tarinatyö- eli potuskaprojekti yhteistyössä Helsingin Inkeri-kulttuuriseuralla. Joukko inkeriläismummoja teki oman tarinatyönensä, johon skannattiin vanhoja valokuvia. Tarinatyön ohjeet koostettiin heidän elämänpolkunsa pääpiirteet. Kuvia skannattiin myös savitöiksi. Menetelmä toimii terapeutisena, itsetuntoa ja omaa elämänhistoriaa vahvistavana. Samaa menetelmää on käytetty menestyksellisesti myös Karjalassa. Potuskoihin voi tutustua osoitteessa www.eelk.ee/tallinna.soom Tyynyt tarinoineen olivat esillä Tallinnan Suomi-Instituutissa ja Tarton Inkeri-Majassa.

Potuskat avaavat näkyvän maailmanhistoriaan. Suomenkielisten in-

keriläisten asuinalue joutui keskelle kahden totalitäärisen maailmanvalan tuhoisaa kohtaamista. Neuvostoaarmeija oli vuonna 1940 miehittänyt Viron ja muut Baltian maat. Vuoden 1941 kesäsota alkoi Saksan salamasodalla ja hyökkäyskiilat ulottuivat pian Viroon ja Inkerinmaalle asti. Vuoden 1943 aikana inkeriläiset pakkoevakuoitiin Viroon, Pölkulan leirille, jossa he odottivat pääsyä Suomeen. Paluu Neuvostoliittoon johti kansan Siperiaan ja hajaannukseen. Näistä lapsuuden kokemuksista inkeriläiset kertovat potuskoissaan. Vasta 1950-luvulla Siperiasta selvinneet inkeriläiset saattoivat palata Viroon tai Karjalaan, mutta eivät vielä tuolloinkaan perinteisille asuinalueilleen Pietarin ympäristöön.

Ankarista kokemuksista huolimatta elämänhalu, elämänilo ja luottamus Jumalan varjelukseen kanttoivat myös Siperiassa. Viimeisten vuosikymmenten aikana elämä on ollut monenlaista luopumista. Inke-

riläisten määrä on vähentynyt. Osa asuu Suomessa tai Ruotsissa, osa Virossa ja osa Venäjällä. Heidän lapsensa ja lastenlapsensa ovat venäläistyneet tai virolaistuneet. Suomen halukkuus ottaa vastaan inkeriläisiä paluumuuttajina on vähentynyt. Venäjällä suomenkielen asema on ollut viime vuosina heikkenevä. Virossa inkeriläisten vaikutuskanavana ovat olleet alueelliset Inkeri-Seurat ja Suomessa Inkerin Liitto. Seurakunta on kuitenkin aina pysynyt yhteyden ja identiteetin säilyttäjänä.

Inkeriläinen ihminen edustaa miniatyyrikoossa kansaa, jolla ei koskaan ole ollut omaa valtiota. Yhteiskunnallista vaikuttamista on täytynyt toteuttaa kielellisestä, uskonnollisesta ja kansallisesta marginaalista käsin. Tarinatyö on tehnyt näkyväksi sen, mikä muuten olisi vaiettu lopullisesti unohduksiin.

Markku O. Päiviö

Viron sekä Pietarin alueen siirtolaispappi

HENGELLINEN ELÄMÄ VERKOSSA KOULUTUS

Kohderyhmä:

Koulutus on tarkoitettu ensisijaisesti seurakuntien työntekijöille

Aika ja paikka:

Koulutukset toteutetaan rovastikunnallisina koulutuksina:

Ilisalmi / Siilinjärvi

6.–7.10.2010 Metsäpirtti

Joensuu

I 17.–18.11.2010 Vaivio

Kuopio II ja Nilsjä

17.–18.11.2010 Rytky

Ilmoittautuminen:

Koulutukseen voi vielä ilmoittautua 10.9.2010 mennessä Kuopion tuomiokapituli, Osmo Karppinen, (017) 288 8400, osmo.karppinen@evl.fi

Osaamistavoitteet:

Osallistuja saa valmiuksia tehdä seurakuntatyötä verkossa ja lisää rohkeutta osallistua verkkokeskusteluihin uskosta, toivosta, kirkosta, rakkautesta ja etiikasta. Koulutuksen aikana osallistuja jäsentää verkkotyötä muun seurakuntatyön kokonaisuuteen ja löytää tapoja keskustella verkkotyöstä työyhteisössään.

Kustannukset:

Ei osallistumismaksua, matkakuluista vastaa työnantaja

Tiedustelut:

Aulikki Mäkinen,
aulikki.makinen@evl.fi
(017) 288 8407, 040 5910 235

KUOPION HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPITULI

Katuosoite
Postiosoite

Kuninkaankatu 22 A
PL 42, 70101 Kuopio

(017) 288 8400
0400 671 401

Vahtimestari
Osmo Karppinen

288 8402

Notaari Teuvo Manninen

288 8403

Lakimiesasessori Tuija Alatalo

288 8404
050 303 9633

Piispan sihteeri
Kaija Pyykönen

288 8405

Toimistos sihteeri Marjaana Hartikainen

288 8406
040 544 0554

Hiippakuntadekaani
Sakari Häkkinen

288 8407
040 591 0235

Hiippakuntasihteeri
Aulikki Mäkinen

288 8408
040 544 0558

Hiippakuntasihteeri
Juha Antikainen

288 8409
040 591 0236

Hiippakuntasihteeri
Sirpa Juola

288 8410
040 773 7997

Hiippakuntakanttori
Seppo Kirkinen

288 8412
040 590 2321

Lähetys sihteeri
Jukka Koistinen

288 8414

Piispa Wille Riekkinen

288 8416
040 836 3416

Ma.hiippakuntasihteeri
Mika Niskanen

040 451 4135

Lähetystoimiston hoitaja
Terttu Möykkynen

Faksi
Sähköposti
www-sivut
Virka-aika

(017) 288 8420
etunimi.sukunimi@evl.fi
www.kuopionhiippakunta.fi
8.15–16.00

Seuraava Capitol ilmestyy elokuussa 2010

1802/2014

Port Payé
Finlande
100807
Itella Oyj

ECONOMY

Teoriasta ja käytännöstä

Jotkut meistä ovat tiukasti teorian ihmisiä. Yksinkertaisimmallekin asialle täytyy löytää käyttöohje tai muu selitys, muuten sitä ei voi käyttää.

Toiset ovat vieneet käytännön niin pitkälle, että käyttöohjeet luetaan vasta, jos hyllyn kokoamisen jälkeen puuttuu osia tai jää huomattava määrä yli. Savun hälvennyttyä tarkistetaan kytkennät...

Kirkon elämässä teorialla on musertava yliote. Kolmentuhannen vuoden takaiset tekstit eivät ole kadonneet minnekään ja niiden nimeen vannotaan jatkuvasti. Sen sijaan käytännön saralla muisti on yllättävän lyhyt. Samoja käytännön virheitä voi kenenkään hoksaamatta tehdä melkein vuodesta toiseen.

Jos Jeesus olisi ollut teorian ihminen, viisituhatta olisi jäänyt ruokkimatta, sappattina pudonneet härät olisivat hukkuneet kaivoon ja ristiltä paratiisiin pelastettu rikollinen olisi mennyt muiden pahisten mukana. Eihän ristiin naulatulla kädellä kirjoiteta allekirjoitusta armonanomukseen – ja sellainen pitää olla tietysti olla, ”koska kysymys on tahdonilmauksesta”. Kukapa tietää, vaikka itse ylösnousemuskin olisi kaatunut perustelujen puutteeseen?

Myös varhaiset seuraajat yrittivät puhua käytännön puolesta teorian tappioksi. Vesilasillisen vaa’an kieliasema viimeisellä arviolla kirjattiin tarkasti muistiin Jeesuksen opetuksista ja uskon ja tekojen keskinäistä suhdetta punnittiin muutenkin tekojen hyväksi. Myöhemmin aikoina, kun kirjoituspöytä jo oli keksitty, opittiin tyytymään siihen, että teoria on kunnossa. Käytännön ihmisten osaksi jäi valittaminen. ”Myöhän sitä rosvoja ollaan, kun rajoja ylitetään.”

Tietenkin joku jää kaipaamaan myös teorian ja käytännön yhdistämistä. Heille siis tämä neuvo, käytännön kautta syntynyt sekin: Teoria on sitä, että kaikki tiedetään, mutta mikään ei toimi. Käytäntö on sitä, että kaikki toimii, mutta kukaan ei tiedä miksi. Teorian ja käytännön yhdistäminen taas onnistuu siten, että mikään ei toimi eikä kukaan myöskään tiedä miksi.